

ÖRÖK NEVET ADOK*

(emlékezetpolitikai káosz mátrix)

Egy emléktábla-avatás

SZEREPLŐK

Egy Polgármester

Egy Rabbi

Narrátor

Riporter

3zsidó –

a tábláról

a győri menetből

a mai gyülekezetből

további szerepek még

Alpolgármester

A táblán szereplők lányai, unokái, dédunokái

Történészek mindkét oldalról, 1,2

Egy munkás

Páran a MOMÉ-ról

*örök nevet adok nekik, amelyet nem lehet eltörölni / Ézs56:5

1. emléktábla-avatás, a polgármesteri hivatal oldalfalánánál

POLGÁRMESTER

Temetni jöttem, nem dicsérni...

Barátaim, óbudaiak, földijeim,

Figyeljetek rám.

Temetni jöttem a múltat, nem dicsérni,

A rossz, mit ember tesz, túléli őt;

A jó gyakorta sírba száll vele...

NARRÁTOR

A polgármester úr egy fehér kendővel

megtörli a homlokát. A polgármester úr

megigazítja a szemüvegét, egy picit följebb

tolja az ornyergén. A polgármester úr egy

fehér kendővel megtörli a homlokát, egy picit

úgy is, hogy az orra végét is elérje vele, elvégre nem

fújhatja bele az orrát, még az is kínos lenne, ha hirtelen

tüsszente kéné, pláne, hogy nem trombitálhat, az

alkalom megadja a kereteket, és a keretek visszafelé

szentesítik az eseményt.

POLGÁRMESTER

Temetni jöttem, óbudaiak, a múltat.

NARRÁTOR

A polgármester úr nagy mestere a

retorikai fordulatoknak. A polgármester úr

kiművelt fő, szépen idézget, illetve alkot új

allúziókat, hogy a régi is, - hagyomány, értékőrzés – megmaradjon,

de az új üzenetek is beíródjanak, sőt, a kevésbé kiművelt fők

is megismerjék, az egyszerűbb nép gyermekei is követni tudják, mintegy

dekódolhassák a remekbe szabott formában kibocsájtott vadonatúj üzenetet.

POLGÁRMESTER

Barátaim. Nem kérek sokat. Csendesedjünk el elménkben és szívünkben, míg

ama fekete nap eseménylefolyására gondolunk. Zsivajgó elménk biztosan kutat

most és felkap és feldob száz és száz elriasztó emléket, ám, a kollektív emlékezet

mindig bizalmatlan, mindig igazságtalan a korban fuldokló egyes személlyel szemben,

minden sajnós, és nem tudom elégszer hangsúlyozni, sajnálatos történet egyik oldalra

billen, én azonban most azt kérem – ássuk elő ama fekete nap belső fényforrását, a

támogatókat és megmenekülőket idézzük most meg, mert nem azt tanítja-e az izrael-

vallás is Eszter királyné ünnepével, a Purimmal, a titokban működő isten dicsőségére,

hogy valami elmaradt, – a vérengzés elmaradását ünneplik!

NARRÁTOR

A polgármester úr ezúttal *Petőfi nyomán*, lehet, hogy könnyelműen fogott a húrok pengetésihez és nagy munkát vállalt magára, amikor e velőtrázó vészorszakot ezen mélységig megkísérelte kivesézni. Remélem a jelenlevők és ezen emlékezést felvételről nézők és hallgatók mindegyikének tudok valami új információt adni, amelyet kellően hasznosíthat majd a múlt mélységes kútja kiaknázásában –szólt a polgármester úr.

POLGÁRMESTER

Úgy értem, annyi féle út vezet az igazsághoz. Úgy értem, tudom, hogy nekem nem tisztem egy ilyen alkalommal bizonyos értelemben ellentmondani a történetírók nagy *mispóhéjának*, (ha kölcsönözhetem ezt a kifejezést a jiddis szótárból), de úgy vélem, itt a teljes nemzetestre vetített elítélő hangnem méltánytalanul elborítja azokat az ártatlanokat is, akik ama fekete napokban *szelíden* fordultak el, vagy néztek félre megbélyegzett honfitársaikról. *Bukj föl az árból* – javasolta éppen a nagy költő is, Radnóti Miklós, aki maga is megjárta a hadak útját egészen Abdáig, bukj föl, azaz emelkedj ki az elborító szennyes sárból, amivel generálszószként leöntöttek, te mindennapi ember...

NARRÁTOR

A polgármester úr itt hirtelen belenéz a jegyzetlapokba, amiket eddig egy elegáns plexi tartószerkezeten pihentetett, enyhe pír futja el babapopsira borotvált arcát, nyilván eszébe jutott JózsefAttila, mivel intelligensebb, mint a beszédírója, furcsa, hogy amikor gyakorolta a szöveget, még nem ugrott be, ahogyan ez a képzavar se tűnt

gusztustalannak, generálszósos mindennapi ember. Nyilván, ha kicsit több ideje lenne, nem hagyná, hogy ezek a kakadu-huszárok a mondataiba és a gondolataiba is beszivárognak, ő maga jutna el a-tól egészen w-ig, leírná, ami megképződik a fejében a megbékélés szükségességéről, az ártatlanság vélelméről ante datálva, és ma is, hát sajnos ezekre nemigen van neki ideje. Operatív intézkedések, építészeti terv-konzultációk, közigazgatási platformok, jogászok az árnyékban, mindig figyelmeztetik és rámutatnak mit csinálhat rosszul. Ma különben már reggel ideges volt, lecseszte a családot, nem akart vezetni, hívta a sofőrt, a sofőr késett, leszarták az autósok a Margit körúton a villogót, mire megérkezett, a polgármester úr már átöltözhetett, csatakra izzadta a hófehér inget, gyűlöli a fehér inget, mártírok kivagyisága, Andi, a felesége kultiválja a mandzsettát, hát ő nem, keresett egy másikat, végre talált egy gombosat, nem akart selyem nyakkendőt, kérte, hogy oda legyen készítve egy fekete, vagy sötétszürke nem selyem, de nem, se az Andi, se a bejárónő nem tette oda, amikor pedig maga kezdte keresni a szekrényben, teljesen elveszett, halálra rémült, amikor a Lacisofőr, az új, megszólalt a háta mögül, hogy *mehetünk, főnök*.

POLGÁRMESTER

Hagyjuk a múltat. Fényes szemöldökű fiatalságunknak kell megmutatni az utat, és én azt hiszem, tudunk mit javasolni. Menjetez kis barátaim, és kérdezzétek ki szüleiteket, nagyszüleiteket, dédszüleiteket, nagyszületek testvéreit, azok barátait, akik még élnek, és faggassátok ki őket, hogy éltek meg, akik túléltek, akik még ma is itt vannak velünk, zsidó fiatalok, ti azt tanulmányozzátok, mi volt az a *hóhemötlet*, *hücpé* döntés, *mázlis* fordulat, aminek köszönhetően elkerülték a végső *córeszt*, ti pedig, fiatal magyarok, keressétek fel a néma családtagokat, akik csak szelíden túrték a kommunizmus nagy barna szárnya alatt a rájuk vetülő gyanúsítgatás alattomos és ólmos ágyékát...

NARRÁTOR

Fáradunk. A polgármester úr hirtelen nem tudja visszaidézni, csakugyan azt mondta-e, amit hallani vélt, vagy csak a kezdődő ideg játszadozik vele, senki nem tiltakozik, nem kuncog, nem böködi a szomszédját a jelenlévők közül, de vajon ez tántoríthatatlan jólneveltségük, vagy tisztességük bizonyítványa, avagy csakugyan nem hangzott el amaz illetlen, és pláne értelmetlen kifejezés – a gyanúsítgatás ólmos vonatkozásában... Most nem tudja tehát, kellemesebb, emberi arcát mutassa-e, az emberarcú közszolga képét, tehát ismétlje meg helyesen, vagy még inkább kanyarítsa másfelé a kifejezést – ejtóernyő, ernyő, fenn az ernyő – nincsen idő az élőbeszédben végiggondolni, mire vezetne, tehát marad a hivatalos verziónál, nem hangzott el helytelen szó, nem történt nyelvbotlás.

POLGÁRMESTER

Jómagam is sokat kutakodtam, így jutottam el oda, számtalan személyes visszaemlékezés végigböngészése után, hogy - egyek vagyunk. Nem mondhatok mást, egyek vagyunk, noha Júdea gyermekei letöltötték a megpróbáltatás megsemmisítő idejét, mi sem szenvedtünk keveset. Törzsünk nemesi oltványai gyanúperbe keveredtek a moslékos jellemekkel. Meglehetően naiv úri közösségünk nem tételezte fel a bűnös szándékot feléje törekvő kiszolgáló személyzetében, igaz, ami igaz, júdeai honfitársaink is könnyedebben viselték magukat, mintsem szabad lett volna... A lovak közé került a gyeplő.

NARRÁTOR

(Na bassz, ezt most, hogy fogom megmagyarázni?)

2. a zsiniben, félre, az emléktábla avatás előtt

RABBI

Nem mondhatom neki, hogy nem megyünk oda testületileg és
egyéniileg is föl vállalva a közösködést amhórecségével. Ül a kasszán,
az tetszik neki, ha a csacsenerjei azt duruzsolják neki, hogy mélységesen
meg vagyunk tisztelve.

Elvégre jó sok nevünk felkerült állítólag, habár én még nem
láttam a táblát, egyetlen zsidó se látta, a „történelmi emlékbizottság”,
vagy mi az éceszgébere, az dolgozta ki a koncepciót, nem mondhatom,
hogy nem tartok tőle, de vállalnunk kell a helyzetet, még annál is több
snóder kell, mint amennyit el tudnánk képzelni!

ZSIDÓ a gyülekezetből 1

Énnekem biztos, hogy dolgom van, ha meg a sábesz bejön, problémás
odajutni

ZSIDÓ a gyülekezetből 2

Nekem se nagy szimhe belekeveredni a népük közé!

ZSIDÓ a gyülekezetből 3

Amit a rabbi kér, az meg van csinálva! Vegyed úgy, Robi rabbi, hogy mindkét

családommal oda megyünk tarhálni, ha ez a ki nem mondottnak a

kívánsága!

ZSIDÓ 1

Mi az, hogy mindkét családdal?

ZSIDÓ 3

Hát a nemzsidó, korábbi feleséggel, az Alízzal, meg a három gyerekkel, meg a

mostanival, a Sárával, és a két kicsivel Benajával és Avrammal

RABBI

Szép ez a buzgóság benned, Tibor, bár...

ZSIDÓ 2

Kígyót melengetünk, rabbi, attól félek.

3. az avatáson tovább

NARRÁTOR

Vége a beszédnek, enyhe zavar hullámzott át csak az egybegyűlteken, mondjuk a

főszer

eldönthette volna, mit akar mondani – ilyesmiket gondoltak, elhaló taps után előlépett

a versmondó, aki végül a műkedvelő helytörténeti sejt csoportvezetője helyett

bizonyult kellemes megoldásnak. – *Hol van a színészünk?* – Hát itt van már, lohol

tarsolyában hozza a sok szép versválasztást. Volt egy kis bonyodalom, hogy a Csak egy éjszakára, hányadik világégéshez köthető, akkor a tarsolyból végül is tartalmas és megbízható Ki géppel száll fölébe, annak térkép e táj került elő, de ez elcsépett, na jó, ezt nem tudta megtanulni az idő rövideje miatt, tudta viszont a Bukj föl az árbólt. Mire a hirtelen jött döntési helyzetben végigolvasták volna, már el is hangzott a rendkívül szenvedélyes előadásban,

hogy a helyzetet mentjük, a szavalat közben vonták le a leplet az emléktábláról.

OOhh.

Szép darab, jókora homokkő lap,

benne a vésett nevekkal.

Hány név is ez, istenem?

Helytörténeti ismerettel előállított arányszám?

Hány név fér el tulajdonképpen egy ekkora táblán?

Minden családból egy?

Most a kedves egybegyűltek árgus szemekkel nyomulnak, sötét felleghoz

hasonlóan, közelebb a táblához. Alig kapok levegőt, a kordonnal leválasztott

kis térségen a piros szőnyegen topogva fehér cipőmben, eddig a vödrös pálmába

kapaszkodtam, csalóka biztonság, a fehér műanyagszék köztük és köztem, a fehér

műanyagszék a tábla és köztem, már kénytelen vagyok a biztonságiaknak jelezni

finoman, minden maradék eleganciámat latba vetve

hihetetlen, hogy valakiket ennyire érdekeljenek ilyen hülye homokkőbe vésett nevek

már rég a koccintást kéne az alsó előadóban, a kertre kinyithatóban, ellenőriznem,
minden megvan-e, jobb féle pezsgőa szokásosnál, amióta én felügyelek jobb minőség
mindenben
sajnos a minőség a gyengém

ZSIDÓ 1

Elég kevés név!

ZSIDÓ 2

Elég kevés zsidó!

ZSIDÓ 3

Nem csak zsidó, vannak itt gój nevek is!

RABBI

Tréfli ez a nap.

4. zsinii előtt, a rabbi beszélget a hívekkel, érkezik a polgármester és alpolgármestere

RABBI

Bocsásson meg, polgármester úr, hogy ide kérettem,

volna egy kis gondunk a táblára vésett nevekkal.

POLGÁRMESTER

Igen, értesültem róla, de azt hittem érthetően kifejtettem
az avatáson, hogy nincs miért megkülönböztetni
a magyart a magyartól, halottat halottól, akik után
családok maradtak árván fiuk és lányok, özvegyi
nyomorúság ténye sötéten világlik.

RABBI

Igazsága van, polgármester úr, mármint van
részigazsága természetesen, de az én közösségemben
felütötte a fejét a megbántódás. Mert mit mondhatok
az összemérhetetlen bajban füstté vált elődeink
utódainak, ha egy táblára – ők szégyentáblának
mondják – kerülnek a..., a..., a... potenciális
gyilkosokkal...

POLGÁRMESTER

Ön túloz, rabbi úr, itt mindannyian egy
szörnyűséges háborúban estek el, mondjuk
halál a háborúkra, de ki mondja, hogy a
szerény 19 magyar név nem áldozat volt
maga is, hanem potenciális gyilkosa a
maguk 270ének? Már bocsánat, az a

19 név itt most kimondom, ön előtt –

a jelenben igenis áldozat.

RABBI

Ebbe most ne menjünk bele.

Kezdem kellemetlenül érezni magam, hogy

kivezényeltem a népem az avatásra.

Úgyhogy arra kell kérnem, polgármester úr,

hogy vegyék le a gój neveket a tábláról,

egybehangzóan ezt kéri a közösség,

vagy vegyék le a táblát.

POLGÁRMESTER

Ezt nem tehetik!

Ezt nem tehetem meg!

RABBI

„Sion leánya magára maradt, mint a kunyhó a szőlőben;

mint a csőzkunyhó az uborkaföldön, mint az ostromlott város.”

5. *hogyan lehetnék én zsidó? (a betérés előtt)*

TIBOR

A kérdésem a következő lenne: ha valaki, bár nem született zsidónak,
de úgymond megtalálta magának ezt a vallást,akkor hogyan lehet
hivatalosan is zsidó vallású?

RABBI

A zsidóság soha nem volt. és ma sem térítő vallás. Ha valaki mégis, áttérés céljából,
jelentkezik, a rabbinak kötelessége lebeszélne szándékáról az illetőt. Legalább
kétszer kell elutasítani az ilyen kérelmet, hagyomány szerint.

Erre azért volt szükség, mert a zsidóságot ugyan fel lehet venni, letenni azonban
nagyon nehéz. Előfordult, hogy valaki később meggondolta magát, és éppenséggel
ellene fordult a korábban keresett közösségnek. Mivel a zsidóság nem csupán vallás,
hanem történelmi sors is, minden érdeklődőnek alaposan meg kell gondolnia
szándékát.

TIBOR

Hosszú évek óta foglalkoztatt a zsidó vallás. Sajnos Mo.-on nem találtam olyan
irodalmat, ami kitérne a vallás történetére és ezek magyarázatára. Kérem ajánljon
részemre olyan irodalmat ami egy kívülállónak is magyarázatot ad arra miért más nép
a zsidók népe. Miből ered az összetartásuk és hagyomány tiszteletük. Honnan ered a
kitartásuk és a lesz ez még jobb is hitük?

RABBI

Köszönöm őszinte érdeklődését. Kérdésére válaszolva javaslom, hogy az alábbi könyveket próbálja meg elolvasni, illetve azokból tanulni:

Első lépésként javaslom az alábbi könyveket:

Benoschofszky Imre: Zsidóságunk tanításai

Halljad Izrael (több rabbi közös munkája)

Ha a vallás mélyebben is érdekli, akkor még a következő két könyvet is ajánlhatom:

Hahn István: Zsidó ünnepek és népszokások

Rosenberg Leopold: A zsidó vallás törvényei

A fenti könyvek mind megvásárolhatók a Makkabi Kiadó boltjában: VII. Wesselényi u. 13., vagy postán is megrendelhetők.

6. küldöttség, drámapályázat, polgármesteri hivatal

POLGÁRMESTER

Nagy tisztelettel üdvözlöm Izráél népének küldöttségét!

Mit tehetek önökért, rabbi? Legutóbb némi neheztelést

érezkeltem elválásunkkor az önök részéről.

RABBI

Nem szaporítom a szót, tisztelt polgármester úr,

a meghirdetett drámapályázatról lenne szó...

POLGÁRMESTER

A kétszázéves zsinagóga emlékezetére? Mi a gond vele,

már ki is írtuk...

RABBI

Hát éppen ez az.

POLGÁRMESTER

Hogy mondja?

RABBI

Éppen erről lenne szó...

POLGÁRMESTER

Hogyan?

RABBI

A pályázatkiírás - kedves Polgármesterúr, úgy kéne, hogy nyílt legyen, ne érjen minket belterjes vád...csak hogy, erősen tartunk attól, egy nem zsidó mit se tud arról eszik-e vagy isszák...

Nem hihetjük, hogy nem-zsidó érvényesen szólhatna a témáról, sőt, szentségtörőnek is érezzük valójában.

Szóval, kedves polgármester úr, talán az volna jó, ha a háttérben felkérnénk a zsidó írókat, egyfajta közösségi kötelelességtudatból...

POLGÁRMESTER

és mi? Mit tehetünk mi?

RABBI

Azt gondoljuk, ti tudjátok, kik ezek a szóba jöhető zsidó írók....

biztosan van róla egy kis statisztikai kimutatásotok, listácska...

Nekünk nincs ilyen precíz feljegyzésünk.

POLGÁRMESTER

Most viccel, ugye, ez valami héber anekdota

az összeírásról?

RABBI

hallgat

POLGÁRMESTER

Őszintén nem értem mire gondol, rabbi, pláne, hogy úgy

tudom, a pályázat közös tervünk, kiírásunk

tehát, mit szeretne? Amit szeretne, miért nem szervezi le a

saját hatáskörében? Ha maguknak az kéne, hogy csak zsidó

írók írjanak, hát hirdessék meg, szabják át a kiírást, rajta! Mi

tartja vissza?

RABBI

Csak dadogni fog, ha beszélni szeretne, a zsinagóga szelleme

csomóra köti a nyelvét.

7. *a rabbi álma*

„Ne hozzatok nekem többé értéktelen ételáldozatot, mert a füstjük utálattal tölt el.

Újhold, szombat és ünnepi összejöveteleitek...

Hogy tűrjem tovább együtt a vétket és ünnepeiteket?”

NARRÁTOR

Megy 3 zsidó a sivatagban.

Megy 3 zsidó a Negevben.

Megy 3 zsidó Zsámbék, Tarján, Kocs, Bana, Abda felé – hát ez pech.

A rabbi álmában 3 pajeszos zsidó összehajol. Összecsomózzák a pajeszukat,

ringatóznak. Júda ben Becalélprágai rabbi, a *Maharal* ott lohol feléjük,

csak úgy porzik a homok, az idősivatagban.

Egyetlen kérdésem van – mondja a híres rabbi, - mit

szeretnétek jobban, békés, nyugodt éveket eltölteni a földi

seolban, vagy megismerni az igazságot?

A három zsidó még jobban összehajol. Még szorosabbra csomózzák össze

a pajeszukat – Hú, ez fáj!, kiáltanak fel, erősen gondolkoznak.

Mire jutunk a békés, nyugodt évekkkel?

Kapunk mondjuk egy kis haladékot.

És az igazság? Nem fog-e fájni?

De fog, fájni fog – mondja a híres rabbi.

Akkor félünk és reszketünk tőle, nem lehetne-e

hogymég kis időre tanakodjunk rajta mi magunk,

mi lehet az igazság?

Lehet, persze, hogy lehet, mosom kezeimet, pedig már

félébresztettem a gölememet... Csak ki ne fussunk az

időből...

Hát jó, mondja a bátrabbik a hármójuk közül, ha már

félébresztetted és kieresztetted,

- és a homlokára írtam az EMET-et, - mondja a rabbi,

hát igen, ha már fölírtad, mondja a bátor a kis

pajeszos zsidók közül, hát jöjjön el az

igazság órája.

(csak úgy mellékesen – mégis mit is reméltünk,

mikor a két Adolfot – Hitlert és Eichmannt is

egy *Pötsch* tanította a történelemre?

zárójel bezárva)

8. *legyünk szerények! legyünk fegyelmezettek!*

RABBI

Legyünk szerények! Legyünk fegyelmezettek!

Ne érhesse hitsorsosainkat a vád a zsidók

hiányzó szerénységéről!

Ne hadováljunk soha, ne érhesse hitsorsosainkat

akadémiai vád, hogy a „te mispóhéd szokott

hazudozni!”

Összegyűjtöttük a neveket...

Hiányoznak – Goldmann Ezékiel, Goldzieher Jehuda, Rosenberg Móric, és a többi,

itt van a lista.

Sajnos a gyanúnk azonban beigazolódott, az az

idegen 19 sok gondot okozott nekünk.

ZSIDÓ 1

Különösen 4.

ZSIDÓ 2

Az az 1 pedig égbekiáltó!

9. táblaavatás/2, sajtótájékoztató

POLGÁRMESTER

„Vadállatokba szöktél, ó, ítélet,

S az ember ész nélkül maradt!”

Mit mondhatok még.

Egyek vagyunk a *fájdalomban*...

a részvétben...

NARRÁTOR

A polgármester úrnak e két szó kimondása

jónéhány percébe belekerül. Közben végigszalad,

mint egybekapott vírus, újra a szégyen a testén,

hát milyenélmény ez! Cirkulál benne a jóvátehetetlen, a

megsemmisülés áhított szabadsága, de nincs

a szorítóból kilépés. Ködfüggönyön át

kimondja a rokoni kapcsolat fokát, mindentől

elhatárolódva, egy hulla volt a családi

ebédlőasztal alatt, egy gyilkos törzsök.

Már nem a régiek az idegek, az évek meg

a rock megnyúvik őket, könnyebben

megremeg a kis fodrozó szájszél,

bugyorászik a könyű. Semmit nem

tudott erről, mondja, a családi

emlékezet nem tartott ezzel a

szörnyűséggel kapcsolatot.

Leváltak nagyapáról.

ZSIDÓ 1

Még, hogy most tudta meg

ZSIDÓ 2

Még, hogy nem látta a táblán a nevét

RIPORTER

Egyszer már sírdogált ez a főszer, mikor

az apjáról kiderült, hogy beszervezték

és besúgó volt -

erről se tudott,

könyörgöm, szabad-e ilyen

naiv politikusnak komoly

hivatalt betöltenie, és most

jóindulatú voltam, hogy naiv,

ugye...

és nem egy rafinált

aljas fasz.

POLGÁRMESTER

1944 jan 28án elhagyta a családját,

és ebben a négy tömeggyilkosságban

vezető szerepe volt...

Faggattam, apámat, a 8-ból a

legidősebb fiút, milyen ember volt

otthon, egy melegszívű, csendes, templomjáró,

de nem túlságosan templomjáró ember volt

Még 44-ben gerinclövést kapott, 2 napig szenvedett

egy házban, aztán meghalt

ez a bizonyos 71 es per őt is nyomozta, nem hitték el, hogy

meghalt, azt hitték róla, hogy bujkál, nem hitték el,

hogy valóban elpusztult 45 januárjában – ezért nem

került bíróság elé, ezért nem szerepelt semmilyen

nyilvántartásban, ezért kerülhetett föl az emléktáblára

- ahol valóban nincs helye, legkisebb fia Károly,

szintén ott van a táblán, 8 éves volt ekkor, egy

repsz hasította ketté, azt hiszem

nem ez az a hely, ahol gondolkoznom kell, hogy

hogy válik valaki gyilkossá...

és nem dolgom mentegetni, vagy mentséget

keresni

magyarok voltak az áldozatok és a gyilkosok

...többnyire szintén

A nehézséget is ez okozza, ne csak zsidó

tragédiának lássuk,

az áldozatokban is lássuk a testvéreinket

a honfitársainkat, és a gyilkosokban se csak

a gyilkost lássuk, hanem, hogy hogyan válik

valaki gyilkossá

Nyilván véletlen, hogy pont én lettem

néhány évvel ezelőtt ennek a kerületnek

a polgármestere,

egy nyilas gyilkos unokája, és nem csak

ebben a keserű szerepben, de mint

polgármester, szintén rendet tegyek a

szimbolikus kérdésekben is

Ezért fontos, hogy a történészekkel

áttekintsük ezeket a listákat, nem hiszem,

hogy aggódnok kell, semmilyen törvénysértést

nem követnek el a történészek.

Biztos, hogy jó szándék vezette az elődömet,

amikor úgy döntött, hogy közös emléktáblát

állít az áldozatoknak és a katonáknak

a megbékélés színe alatt,

most remélem, hogy rövidesen teljesül a kérés,

hogyan hamarosan itt egy nagyobb táblát avathatunk,

amin az összes áldozat neve szerepel majd

...

RIPORTER

Polgármester úr,

mit üzen az áldozatok unokáinak?

POLGÁRMESTER

Szerény vagyok és fegyelmezett.

10. helyben

ZSIDÓ LÁNY

Meszet eszek, ha az ott

a szőke rifke fülében nem a Miriám

nagymama rubintos függője,

de hogy?

JIDDISE MÁME

Hogyhogy, hogy?

Ami nem ment a füstbe, még

időben landolt a civakodó

kezek valamelyikében.

Vagy ezen vetted meg az életedet,

legalábbis azt hitted.

ZSIDÓ LÁNY

De hogy? Ennyi idő eltelt,

és minden náluk maradt?

ZSIDÓ LÁNY

Figyelj, bocs, de ez a

fülbevaló, amit viselsz,

a zsidó nagymamámé volt,

vannak róla fényképek!

MAGYAR LÁNY

Mi van? Húzzál el,

te szerencsétlen, mi

közöm van a zsidó

öreganyádhoz?

ZSIDÓ LÁNY

Mondom a füledben függő

cucc a nagyanyámé volt,

fényképek bizonyítják!

MAGYAR LÁNY

Mondom, hogy húzzál el,

ne csináld itt a fesztivált,

semmi közöm a

nyomorodhoz...

ZSIDÓ LÁNY

Mondom a nagyanyámé

volt, mielőtt elvitték,

félismerni a fotókon

MAGYAR LÁNY

Jaj, miről beszélsz,

szegénykém, nem is

értem, valami baj van

a kis eszeddel

ZSIDÓ LÁNY

Kell nekem a

fülbevalód!

MAGYAR LÁNY

Az lehetetlen, a

nagymamámtól kaptam

az érettségimre!

ZSIDÓ LÁNY

Száz szónak is egy

a vége, zsidó vér

tapad a füledhez!

Vedd le!

MAGYAR LÁNY

Kedvesem, már hogy

is vehetném, édes

nagyanyómtól kaptam

18. születésnapomra,

belenőtt a fülcimpámba,

kivehetelenergó

ZSIDÓ LÁNY

Márpedig ez az

enyém, az ősi jogot

mindenki tiszteletben

tartja, te pedig ne

hohmecolj itt nekem,

vissza a startvonalra!

MAGYAR LÁNY

Családi örökség, még a

nagyanyóm kapta az ő

édesanyjától a 18.

szülinapjára. Hogy is

lehetne a tiétek?

ZSIDÓ LÁNY

Úgy, hogy

elcsaklítottok, kiteptétek

az elhurcolt nagymamám

füléből! Szégyelld magad!

MAGYAR LÁNY

Drágaságom, ez teljes
képtelenség, hiszen
mindig is, legalább száz
éve a család birtokában
volt ez a rubint, fotográfiák
bizonyítják!

ZSIDÓ LÁNY

Még a szövegemet is lopod!
Hol bizonyítják? Vessük
össze a családi albumainkat?

Úgyse hiszek neked.

MAGYAR LÁNY

Hát jó, édesem,
megkereshetjük a mamámat
ő meg tudja mondani, mi
az igazság!

ZSIDÓ LÁNY

Szóval neked él a
nagymamád – hát látod,
ez az igazság, az enyém

réges rég füstté vált!

Mindig a füstnek van

igaza!

MAGYAR LÁNY

Menjünk el hozzánk, és

megmutatom a fülbevalóm

dobozát

ZSIDÓ LÁNY

Akármibe beleteheték

MAGYAR LÁNY

Megvan az eredeti

csomagolás!

ZSIDÓ LÁNY

Te csak le akarsz

szerezni...

MAGYAR LÁNY

Megkérdezheted a

nagymamámat

ZSIDÓ LÁNY

Azt már nem

Nem beszélek a

gyilkosokkal.

Add ide, amíg

szépen kérem, és

rendben vagyunk

MAGYAR LÁNY

Biztos, hogy nem.

ZSIDÓ LÁNY

Másodszor kérem...

Harmadszor nem leszek

ilyen nyugodt

MAGYAR LÁNY

Biztos, hogy nem, mondom.

ZSIDÓ LÁNY

Harmadszor kérem – most

MAGYAR LÁNY

Semmiképpen

ZSIDÓ LÁNY

Ideadod az örökségem, te

szar! Most azonnal!

kitépi az egyik függőt a lány füléből, sikoltás, véres cafatok

11. uott

RIPORTER

Polgármester úr, hogy érzi magát most?

Hogy érzi magát a coming out után, valami

megkönnyebbülést azért érez?

POLÁRMESTER

Köszönöm kérdését.

RIPORTER

Mi a válasza most, mindezek után, ugye tudjuk,

hogy igazából Rab László leleplező cikke

ugrasztotta ki a nyulat a bokorból... Ha ő nincs,

a polgármester úr továbbra is hallgatott volna

a dolgról?

POLGÁRMESTER

Köszönöm kérdését.

RIPORTER

Mit érez, amikor a nagyapjára gondol?

POLGÁRMESTER

Köszönöm a kérdéseket.

RIPORTER

Senki sem felelős apja, nagyapja bűneiért...

POLGÁRMESTER

Köszönöm kérdését.

RIPORTER

Nem kíván nyilatkozni?

POLGÁRMESTER

Nem akarok roadshow-zni a családom

szörnyű történetével. Amit akartam,

elmondtam.

RIPORTER

Mégis mit érez, amikor a nagyapjára gondol?

POLGÁRMESTER

Perzselő szégyent érzek

miatta.

12. lekordonozva a tábla környéke, zajlik az átalakítás...

RABBI

Az éjszaka valakik leragasztották a négy nevet.

ZSIDÓ 1

Bocsánat, rabbi, hogy ilyet kérdezek,

de te tépkedted le a ragasztószalagokat?

RABBI

Hogy tehettem volna ilyet, sabbat volt...

ZSIDÓ 2

Valakik fürgébbek voltak -, ott virítottak vörössel

bemázolva a nevek alatta...

ZSIDÓ 3

Jaj, de azon meg..., valakik emberi ürüléket

kentek rá, tiszta szar a tábla alja

RABBI

nem ismeri a helyreigazító a mértéket...

ZSIDÓ 1

Az semmi, de valaki puszta kézzel vájta ki...

ZSIDÓ 2

...vagyis akarta kivájni

ZSIDÓ 3

...a neveket, de leszakadtak a körmei

RABBI

Nem ismeri a mértéket a helyreigazító.

ZSIDÓ 1

Jönnék, rejtsetek el a kezeiteket!

ZSIDÓ 3

Ugyan mért?

ZSIDÓ 2

Nem tettünk semmi engesztelhetlent

egy munkás, két történész lép a táblához

MUNKÁS

Hol kezdjem, főnök?

TÖRTÉNÉSZ 1

Nálam a lista, hogy kiket kell...

TÖRTÉNÉSZ 2

Nálam a másik, csak ellenőrzésképpen,

elnézést...

MUNKÁS

De melyikkel kezdjem akkor?

Nem akarok hibázni!

TÖRTÉNÉS 1

Hát esetleg valami geometriai

rendben

TÖRTÉNÉS 2

Szerintem kezdjük a polgármester

úr nagyapjával...

TÖRTÉNÉS 1

Persze, értem a kolléga felvetését,

de akkor a por rászáll a többiekre, azokra

is, például a kis Károlyka nevére...

Ezért javasolnám, hogy valami

geometrikus rendben, hogy csak lefelé

szálljon a kőpor...

MUNKÁS

Én nem bánom, máma órabérbe

vagyok, majd tessenek szólni, ha

megegyeztek, melyiket verjem le

legelőször

TÖRTÉNÉS 2

Javaslatom szerint a polgármester úr
nagyapjával kéne mégiscsak kezdeni,
szimbolikus jelentőségű dolog, ugye
ezt nem fogjuk tudni megúszni.

TÖRTÉNÉSZ 1

Igen, tudom, ez elkerülhetetlen, mégis
esetleg, ha már többen lennének ...hm..
le...szedve, mégse mutatna annyira
drasztikus képet

Hallottam jön egy forgatócsoport...

TÖRTÉNÉSZ 2

Valamit én is hallottam, de nem
tudom pontosan mikorra érnek
ide...

TÖRTÉNÉSZ 1

Hát én tudom, épp most érkeztek,
ahogyan te is pontosan tudod,
kedves kolléga

MUNKÁS

Itt van a tv, vagy mi

Akkor melyikkel kezdjem,
hogy hívják azt a polgármestert
ittén?

13. a sárga előnyei

NARRÁTOR

Aki valaha is belépett már sárga szobába, az tudja, hogy a sárga nevetet. A sárga automatikusan vidám, napsugaras jókedvre derít. Ám – és ezt kevesen tudják – tesztek bebizonyították, hogy javítja a gondolkodást. Hogyan? A ragyogó szín aktiválja agyunk vizuális központját. Ami sárga, azt megnézzük, és már meg is jegyezzük. Érdemes a feljegyzéseket sárga cetlikre írni, vagy fontos adatokat sárga kiemelő filccel kihúzni.

Hatása testünkre: megemeli a vérnyomást, és segíti a májat a méregtelenítésben. A citromsárga szín segíti az emésztést, mert pozitív hatással van a hasi idegközpontokra.

Képes fokozni a szellemi aktivitást.

A túl sok sárga szín viszont összeomláshoz is vezethet.

Keresztény hagyományban is megjelenik a sárga szín többértékűsége: lehet a szentség, a felfedett igazság kifejezője, ugyanakkor a sötétsárga az eretnokség, az árulás színe.

A sárga gyakran életet jelent

Ha a lakásban sárga izzó ég, a helyiséget melegség járja át.

sárga szín erősíti a gyomrot, de túlzott alkalmazása rosszullevet, sőt hányingert is okozhat.

A sárga egy nagyon célravezető szín, így használható a legfontosabb információk kiemelésére.

Szimbolikus jelentése: életerő, egészséges életmód, boldogság

ALPOLGÁRMESTER belép a játékba

Mit árul el rólam, ha (nagyon) szeretem a sárgát?

Magabiztos, határozott ember vagyok. Uralkodásra, vezetésre teremtettem. Jókedvem, optimizmusom másokra is átragad. Ha tehetem, tanítok, nevelek. Jól látom saját magamat és másokat is. Tudatosan élek. Érzékenységem, empátiám jó hallgatóvá, jó társsá tesz. Felelősséget érzek és vállalok tetteimért, gondolataimért.

NARRÁTOR

Mit árul el rólam, ha (nagyon) nem szeretem a sárgát?

Bizonytalan ember vagyok, vagy az adott élethelyzetben érzem bizonytalannak magam. Mivel az önbizalom nem az erősségem, mások is könnyen összezavarnak. Gyanakszom, lehet, hogy féltékenység is gyötör. Nem szeretem, ha nem az én akaratom érvényesül. Hatalmi helyzetekkel gyakran küzdök. Racionális félelmeim gátolhatnak az előrelépésben. Rosszul tűröm, ha kritizálnak, bár én is hajlamos vagyok másokkal szemben kritikát megfogalmazni.

Használd a sárgát önbizalmaid erősítésére.

Ha önbizalmat akarsz sugározni, használj sárga kiegészítőket!

12/b mogendovid

NARRÁTOR

Hát megint rám került a sor, hogy valamit kitaláljak.

Előkelő helyet foglal el mappánkban, feladatlistánkban

az érzékenyítés.

A kerületben kicsiknek és nagyoknak érzékenyítő

programokat, javaslatomra – játszóházak rendszerét

tervezzük kialakítani.

A polgármester úr orvosolni szeretné az emléktábla-ügy

csorbáját...

Így igent mondott a legújabb ötletemre, régebbi vágyam

teljesül így.

Szerettem volna a kerületi zsidó egyházközség, mindenekelőtt

a rabbi együttműködését megszerezni hozzá, nos még nem

érkezett válasz, de szorít az idő, így aztán tető alá kell hoznom

saját szakállamra.

Mogendovid – érzékenyítő játék. Így hívom.

Játszhatják kicsik és nagyok.

Most belépünk a polgármesteri hivatal belső udvarra néző

kellemes csoportszobájába. Világos és meleg. Barátságos

textilek. Középpütt összetoltuk a hosszú asztalokat, több zsákból

válogathatnak a kis készítők és segítők, szülők, kísérők.

Vannak itt lenvásznak, műselymek, két csiknyi valódi hernyóselyem, egykori

kendőből, habár a selymet nehezebb varrni, behozattunk egy varrógépet is, bár

jobb szeretjük és célravezetőbbnek tartjuk, ha kis kezével varrja meg, és varrja

föl mindenki.

Ezzel telik az első óra. Aztán kis séta a csoportszobában, jöhetnek a feladatok, páros és

csoportos gyakorlatsorok, mindig rést hagyva, kis rést engedve az egyéni

megnyilvánulások kontrollálatlan kitörésének, már természetesen, bizonyos keretek

között. Szerettem volna, hogy úgy mondjam, az volna az ideális, ha zsidó és nemzsidó

kerületi lakosok fele-fele arányban vennék ki részüket a játékból. Ebben az optimális

esetben gyönyörűen működne, ha a húzás során összekeveredne a játékos identitás,

ugye, párokban csillagos, nem csillagos, random.

Délben, még ebéd előtt következne aztán a séta a kerületben. Reakciók és interakciók,

a helyi tv által lekövetve.

Jó kis csomag ez szerintem.

Nem tudom, hogy a polgármester úr elégedett lesz-e, de bizakodom.

14. a polgármester álma

POLGÁRMESTER

Itt állok a 210429-es számú postahivatalban, egy táviratot szeretnék feladni, irtózatos a tömeg, rég nem volt részem ilyenben. Pontosan tudom, kinek akarom küldeni, megvan a név és megvan a cím is a fejemben. Azt hiszem azt is tudom, mit kell, vagy mit akarok üzeni.

Eleve lehetetlen odaférkőzni a blankettás pulthoz, áthatolhatatlan a tömeg, és a nagy vizes kabátok szaga szinte már elviselhetetlen. Nem tör rám pánikroham mégsem.

Gondolkodom, hogy valahol talán, bár nem látni a belső helyiségben, ablakot nyitottak, vagy kinyitottak egy átjárót az udvar felé.

Még sose voltam itt, úgy vélem, mégis tudom a dolgok helyét, jobbra az ajtó mögött íróasztal a címzéseknek, balra a postai alkalmazottak felvevőfülkéi. Nincs bennem orvosolhatatlan nyugtalanság, pedig pokolian sokan vagyunk itt. Valakik éppen azt mesélik, sok zsidó melléhez szorított táskával és más módokon is eltakarja csillagát, kötelezni kéne őket arra, hogy hátukon is viseljék Dávid királyuk jelét. A vita azon a sajnálatos tényen kezdődött, hogy miért fogadta a magyar társadalom annyira ellenszenvezve a már régen várt és lelkileg már eléggé előkészített megkülönböztető jelet, amit az újabb keletű jogszabályok a zsidókra parancsoltak. Sajátos és sajnos, hogy még azok is, akik a legmesszebbmenően helyeslik a régi vágy megvalósítását: a zsidók teljes kirekesztését a gazdasági és kulturális életből, kelleetlenül vették tudomásul a sárga csillagot. Egész meghökkentő tapasztalataim vannak e téren.

Csak két

példát szeretnék felemlíteni. Jóbarátom, a vitézi

rend tagja, kérlelhetetlenül becsületes ember,

aki éveken keresztül még zsidó fűszeresnél sem

vásárolt (bár egyetemi évei alatt ridegen elítélte

a zsidóverést, mondván, hogy nem ez a megoldás), zsidókat még közeli ismerősei

közé sem

fogadott ... nos ez az ember, amióta a zsidók sárga csillagot hordanak, a vele egy

házban lakó zsidókhöz - akikkel azelőtt köszönőviszonyban

sem volt - tüntetőleg odamegy, kezefog velük,

esténként bemegy hozzájuk s vigasztalja őket....

Ma van a zsidócsillag premier. - *Női hang, ez egy női hang! bennem -*

Az 59-esen nincs egy csillag sem, az elsőt a Déli vasútnál látom meg. A nők a ridiküljükkal igyekeznek eltakarni. Legtöbben félrenéznek, hogy ne bámészkodjanak.

A 6-oson egy ember kifakad, mert az egyik asszony kérdezi, milyen húsjegyet lehet beváltani húsvétkor. Húst? – mondja ez a munkás jó hangosan. – Zsidócsillagot meg bombázást kapunk húsvétra. Erre mindenki felzúdul, hogy micsoda disznóság volt, tényleg, a kalauznő is beleszól, hogy minek ez a gyűlölet, ezzel a csillaggal vagyunk kint a vízből.

NARRÁTOR

Polgármester úr! khm,khm

Itt vannak a MOMÉ-sok...

POLGÁRMESTER

Fölemelkedem pamlagomról a hivatalban

Meg volt beszélve?

NARRÁTOR

Persze, rengeteget egyeztettem velük...

POLGÁRMESTER

Hát jöjjenek akkor, nem leszek fittebb később se

PÁRAN A MOMÉRÓL

Jó napot polgármester úr, hoztunk magunkkal

néhány vázlatot

POLGÁRMESTER

Hoppá, úgy emlékeztem, ez lesz az első

megbeszélésünk!

PÁRAN A MOMÉRÓL

Tévedni tetszik

Elég részletesen brainstormingoltunk az elmúlt

héten és hoztunk egy gyönyörű tervet

POLGÁRMESTER

Gondolom eléggé modern

PÁRAN A MOMÉRÓL

mosolyogva bólogatnak

POLGÁRMESTER

és fancy és szexi meg minden

PÁRAN A MOMÉRÓL

interaktív és friss

POLGÁRMESTER

Színe?

PÁRAN A MOMÉRÓL

jellycitron

POLGÁRMESTER

igen, ez az én álmom,

beborítani vele teljesen a falat,

földtől a tetőszerkezetig

ebbe a sárga zselébeztán bárki

beleírhatja a saját ujjával azt a nevet,

amit csak akar -

a lemonsütyű !

+

utolsó táviratom :

p e r z s e l ő   s z é g y e n

utolsó táviratom :

kirúglak ország

+++++

++